

Komu bylo mnoho dáno, od toho se mnoho očekává, a komu mnoho svěřili, od toho budou žádat tím více.

Lk 12,48

Milí bratři a milé sestry!

Podle zákona je nutno každému dospělému občanu této země měřit stejným metrem. Pokud je někdo plnoletý a přičetný, neměl by soudce hledět na to, kdo je kdo. Chudý nebo bohatý, bílý nebo barevný, vzdělaný nebo negramotný. Ani neznalost zákona neomlouvá.

Zdá se to být spravedlivé. Ale často to spravedlivé není. Je přece rozdíl, když krade bohatý, který chce mít ještě víc, nebo když krade chudý, který nemá co jíst. Je rozdíl, když se násilí dopustí podvedený a nešťastný člověk nebo notorický rváč, který si jen potřebuje na někom vylít zlost. I když rozum říká, že zákon musí všem měřit stejně, srdcem cítíme, že často je třeba přihlížet k situaci a podmínkám, za jakých k činu došlo.

Také dnešní podobenství nás učí rozlišovat. I když se dva služebníci dopustí stejné chyby, jejich vina je různá. Moudrý pán přihlíží k tomu, do jaké míry služebník věděl, že jedná zle a zda ho někdo varoval. Podobně to dělají rodiče. Kdo je starší sourozenec, moc dobře si pamatuje, že za stejnou lumpárnou dostal větší nářez než jeho mladší bratr nebo sestra - spolu s vysvětlením, že jako starší měl být moudřejší.

A teď si představte, že podobné to bude i v nebi! Na nás věřící bude Bůh daleko přísnější než na nevěřící. Jako křesťané totiž víme, co od nás Bůh očekává. K těm, co nikdy bibli nečetli a žádné kázání neslyšeli, bude Hospodin shovívavější. Není to divné? Opravdu nám věřícím bude Bůh měřit přísnějším metrem? Nebylo by pak lepší do žádné církve nepatřit, žádné kázání neslyšet, vesele si hřešit a hájit se svou nevědomostí? Nač je nám zvýšená odpovědnost, když míra pokušení je pro všechny stejná. Někteří lidé nevěří v Boha možná právě proto, aby nevěděli a nemuseli mít výčitky svědomí. Je to však podobné, jako kdyby si dítě odmítalo přiznat, že je dospělé. Možná někdy sníme o tom, jak krásně by nám bylo, kdybychom zůstali malými dětmi - ale cesta zpátky není. Čím jsme dospělejší, tím víc toho víme a máme větší svobodu, ale také naše odpovědnost je stále větší a nelze se jí vyhnout. Nezapomeňme, že nevědomými dětmi můžeme být pouze proto, že za nás ručí někdo jiný. Člověk je člověkem právě proto, že ví, co je dobré a co zlé. Jen tak může vykonat mnoho dobrého !

11.

Dnešní podobenství nás chce naučit několika důležitým věcem. Ta první spočívá v tom, že víra v Ježíše Krista má často podobu čekání. Život víry je tu přirovnán k bdělosti uprostřed dlouhé noci. Život ve víře není v našem podobenství vylíčen jako stav trvalé spokojenosti, radosti a štěstí, ale je přirovnán k dlouhému čekání a vyhlížení. Jako když milá čeká milého, až se vrátí z vojny, nebo jako dítě, které se nemůže dočkat návratu matky z práce. Netýká se to však jen Kristova druhého příchodu. Mnozí z nás mají zkušenost, že Boží pomoc přichází do našeho života často až po dlouhém čekání a modlení - ve chvílích, kdy už to člověk sám pro sebe třeba i vzdal. Zpívali jsme o tom v úvodním žalmu.

Víra v Krista tedy není jen slavnostní hostina, při které z nás spadnou všechny starosti, ale patří k ní také dlouhé dny čekání a nejistoty. Čekání na Boží pomoc může být někdy velmi bolestné a věřící člověk při něm může propadat pocitům zklamání a deprese. Často se mu honí hlavou nepříjemné otázky a pochybnosti. Věřit Bohu však znamená osvědčit trpělivost a unést i dlouhé dny Boží mlčení, vlastní bezradnosti a leckdy i posměchu druhých.

Křesťanskou víru bychom si neměli představovat pouze jako trvalý stav radosti, duchovní zralosti a jistoty, ale jako cestu, na níž se střídá období čekání, otázek, nejistot a obav - s chvílemi naplnění, uklidnění, radosti a štěstí. Bůh a jeho pomoc jakoby přicházela ve vlnách a mezi těmito vrcholy musí člověk statečně plavat aniž ví, jak dlouho bude muset čekat na další příliv Boží milosti. Víra v Krista nepřináší jen chvíle nasycení, ale také období hladovění. Nebudme proto zklamaní, když se naše víra nemůže vždycky vykázat viditelnými výsledky. Modlitby, které nebyly vyslyšeny, otázky, které nebyly zodpovězeny, to vše patří k životu živé víry. Není to žádná ostuda, ale součást a zkouška věrnosti a opravdovosti naší víry. K víře nepatří jen posvácení, ale také dlouhá doba čekání, která mu předchází. Kdo chce mít všechno hned, kdo neumí a nechce čekat, kdo zklamán odejde dřív, než přijde Boží pomoc - o mnoho přijde.

Křesťanská víra totiž zná i nečekaná a neplánovaná naplnění. Náš příběh má pro ně krásné přirovnání, když chce ukázat, že Boží pomoc a přítomnost bývá často zcela nečekaná a neuvěřitelná. Stejně neuvěřitelná jako kdyby přišel pán domu a místo aby se nechal obsluhovat, odmění své otroky tím, že je usadí ke stolu jak pány, vezme si zástěru a sám je začne obsluhovat. Něco podobného bylo v antické společnosti naprosto nepředstavitelné. Ale stejně podivuhodné to bývá s Boží pomocí. My, kteří si myslíme, co všechno musíme dokázat, udělat a splnit, jsme nečekaně posazeni za stůl a dostáváme jednu radost za druhou. Místo abychom Bohu museli sloužit, jsme náhle sami obslouženi jeho láskou a odpuštěním. Jsou to chvíle, kdy dostáváme stokrát víc, než bychom čekali a doufali. Z těchto krátkých okamžiků pak ještě dlouho žijeme a rozdáváme. Jsou to chvíle, na které se těšíme a které vyhlížíme, ale neumíme a nemůžeme si je sami navodit. Smíme na ně však čekat a doufat, že Bůh je věrný a neopustí dílo rukou svých. K naší víře tedy patří čekání i naplnění. Chudoba i hojnost. Advent i vánoce. Půst i velikonoce. Smutek i radost. Kříž i vzkříšení.

III.

Všimněme si dále, že doba čekání na Kristův příchod není a nemá být pasivní. Čekání na Kristův příchod není ztracený čas, ale velká a důležitá příležitost, během níž lze učinit mnoho dobrého našim bližním.

Jsou náboženství, kde člověk slouží bohu tím, že si pouze něco odřiká a čím jsou jeho náboženské povinnosti komplikovanější, tím se zdají být přitažlivější. Jsou lidé, kteří se domnívají, že slouží bohu tím, že nejí, nespí, brzy vstávají, odřikají se rodinného života, s nikým nemluví, opakují dokola jednu a tutéž modlitbu atd. Byli například lidé, kteří stáli celý život na sloupu - kvůli Pánu Bohu. Ježíš Kristus však nic takového nežádá a nepotřebuje. Křesťan slouží Bohu tím, že pomáhá svému bližnímu. Naše oběť Bohu - to je čas, který strávíme třeba s nemocnými nebo prací pro druhé. Sloužit Bohu znamená pro křesťana sloužit lidem okolo nás.

Již Starý zákon ukazuje tuto cestu. Kniha Deuteronomium opakovaně zdůrazňuje, že všechna Boží přikázání slouží obecnému prospěchu a lidskému dobru. Ani jedno není vztaženo výhradně k Bohu. Ani jedno není na úkor člověka. Oběti a desátky odevzdávané v chrámu byly určeny lidem, kteří neměli vlastní majetek. Když se pole na Boží příkaz nechávalo sedmý rok ležet ladem, bylo to proto, aby se z něho mohl najíst chudý a pocestný. Sedmý den se nepracovalo, aby si spolu s pánem domu mohl odpočinout také jeho otrok a osel. I zdánlivě ryze náboženské předpisy měli za cíl, aby se lidem dobře žilo na zemi, kterou jim Bůh daroval. A když byl náboženský předpis v rozporu Když křesťan slouží Bohu, jeho služba nikdy není samoúčelná a nemá jen ryze náboženský význam. Vždycky nějak slouží prospěchu našim bližním. Například když jdeme do kostela, abychom naslouchali Božímu slovu, neděláme to proto, aby si Pán Bůh u nás udělal čárku, ale ani proto, aby se nám samotným lépe žilo, ale především proto, aby se našim bližním žilo lépe s námi. Vždyť s člověkem, který poslouchá Boha, je radost žít.

Křesťanství na rozdíl od mnoha jiných náboženství je do té míry civilní a sekulární, že ho mnozí dnes žijí pouze jako humanismus a Pána Boha z něj vynechali. Ale já myslím, že Pán Bůh se kvůli tomu příliš nezlobí. Pro Hospodina je humanismus a každá nezištná láska k bližnímu naplněním jeho svaté vůle. Jsme přesvědčeni, že Pán Bůh má větší radost z toho, když někdo nevěřící pomáhá svému sousedovi, než aby si liboval v tom, že se k němu někdo dlouho modlí a pravidelně se postí, zatímco svých sousedů si nevšímá. Problém je v tom, že pouhý humanismus se brzy vyčerpá. Nikdo z nás nedokáže trvale sloužit svým bližním bez silné motivace. Proto je tak důležité vidět v bližních živého Boha. Jen tak si k nim uchováme úctu a nebudeme se nad ně povyšovat. Stále platí Kristovo slovo, co jste učinili jednomu z těchto nejmenších, mně jste učinili.

IV.

Další důraz našeho podobenství vidím ve svobodě a důvěře, kterou nám Pán Ježíš dává. Když v našem podobenství odchází hospodář, svěřuje dohled nad svým domem svým služebníkům. Nemá tam kamery ani tajné donašeče. Svůj dům svěřuje zaměstnancům se vším rizikem, že svou domácnost při svém příchodu nepozná. Může se totiž stát, že ti, kterým dům světil, si začnou hrát na pány a budou svým podřízeným ztrpčovat život. A bohužel se to často stává. Lidé, kterým je svěřena moc a autorita, ji často zneužívají. Ale na druhé straně, jen tak se pozná, kdo je kdo. Dokud je majitel ve firmě, všichni se předhánějí, aby se mu zalíbili. Na lámání chleba však dojde ve chvíli, když je daleko za horami. Teprve když jsme ponecháni sami sobě, teprve když si myslíme, že nás nikdo nevidí a nehodnotí, teprve když jsme sami doma a beze svědků, vyjeví se naplno náš charakter. Mnozí lidé se vybarví teprve když získají moc a peníze. Jiní ukáží svou pravou tvář, když nastane krizová situace a většina lidí přestane brát ohledy na druhé. Chceme-li se tedy o sobě něco dozvědět, vzpomeňme si, jak se chováme, když si myslíme, že nás nikdo nevidí, nekontroluje a záleží pouze na nás, co děláme a říkáme. Dobrý křesťan se pozná podle toho, že se chová slušně, i když se zdá, že nemusí.

V.

Nakonec se vraťme k myšlence, kterou jsme dnes začali. Čím víc toho o Bohu víme, tím je naše odpovědnost větší. Ježíš tak reaguje na Petrovu otázku, zda pro apoštoly platí stejná kritéria jako pro ostatní. Odpovídá mu: „Na vás budu přísnější. Od vás očekávám víc.“ Toto slovo dnes platí o každém členu církve. O každém presbyteru, kazateli a varhaníkovi, o každém konfirmovaném, o každém kdo chodí na kavárničku, do klubu otevřených dveří, do nedělní školy nebo pomáhá při kurzech Alfa. Platí o každém skautovi a pracovníku Diakonie. O každém, kdo má doma bibli a slyší v rádiu bohoslužby. My opravdu nemáme výmluvy, protože dobře víme, co se od nás očekává. Je to odpovědnost, z které není úniku. Je to však také šance, že skrze náš život se stane mnoho dobrého. Naše odpovědnost je vyvážena vědomím, že půjdeme-li cestou Ježíše Krista, nebudeme žít zbytečně.

Ale ať už toho dobrého uděláme více nebo méně, hlavně se s nikým nesrovnávejme. Jestliže máme pocit, že jsme v životě dokázali víc, než jiní, děkujeme za to Bohu a uvažme, zda nám ve skutečnosti nebylo dáno mnohem víc, než jsme nakonec odvedli. Tak jako neočekáváme od uklízečky, že bude řídit podnik, ale že bude mít na chodbě čisto, nepovyšujeme se nad lidi, kteří nepoznali Boží lásku, že dokážou přemoci své sobectví. Ale čekajme a žádejme to od sebe, protože my jsme Boží lásku v Ježíši Kristu poznali a zažili. A jestliže máme pocit, že jsme v životě mnoho nedokázali, máme přece příležitost mnohé dohnat a co nestihneme, smíme svěřit Boží milosti.

Pane Ježíši Kriste, děkujeme Ti, že jsme Tě mohli poznat a uvěřit, že skrze tebe k nám přichází Boží láska. Pomoz nám prosíme, aby to na našem životě bylo vidět a poznat. A ti, z nás, kteří dostali svěřeno více, dej ať se osvědčí a nepromarní své hřívný.

Vstup: Dt 4,39-40 Čtení: L 12,35-48 Poslání 2 Pt 3,8-18 Písně: 42, 197, 392, 699 Brno 15.7.2007 JG